

Baloković pravi, da ni komunist; obsoja Kominformo

NEW YORK, 6. julija—Zlatko Baloković, ki je nedavno v poročilu kongresnega odbora za ne-ameriške aktivnosti bil označen za enega od članov Ameriškega slovanskega kongresa in "komunističnega sopotnika," je danes protestiral, ker je njegovo ime bilo omenjeno v tem poročilu.

Baloković je poslal protestni telegram kongresniku John S. Woodu, ki je predsednik ne-ameriškega odbora. V telegramu je med ostalim rekel:

"Mene se nikoli ni vprašalo, da pridem pred ta odbor in nobena preiskovalna agencija mi ni zastavila eno edino vprašanje ali pa mi dala priložnost, da bi zavrgel neodgovorne in obrekovalne napade.

"Ker sem globoko vdan ameriškim demokratskim principom in načinu življenja, sem neprijetno presenečen radi tega najnovejšega dokaza ne-ameriške navade vašega odbora pri obravnavah in obsojanju ljudi v odsotnosti potom časnikaškega oglašanja. Zahtevam javno opravičilo in umik obrekovalnih in neresničnih izjav glede mene, kakor je to za tisk objavil vaš odbor.

"Nikoli nisem bil komunist. Zadnjih sedem let svojega življenja sem posvetil odkritosrčnim in iskrenim naporom, da bi potom boljše razumevanje med ameriškim ljudstvom in slovanskimi ljudstvi na splošno, jugoslovanskimi pa posebno, pospešujem dobroti človeštva. Pri zasledovanju teh vzvišenih ciljev bi hotel posebno opozoriti na dejstvo, da jugoslovanska ljudstva, zvesta svojim nacionalnim odlikam, ponovno, kakor za časa vojne, ko so kljubovala Hitlerju, delajo veliko uslugo svetu, ker odklanjajo, da bi se pokorila diktatu Kominforme ali pa kateremu koli viru, ne glede na ceno, ki jo morajo plačati."

SOCIALISTIČNI BEGUNCI USTANOVILI ODBOR

LONDON, 5. julija—Socialistični begunci iz vzhodne Evrope so z blagoslovom Mednarodne socialistične organizacije ustanovili Socialistično zvezo srednje-vzhodne Evrope.

Sestanku so prisostvovali socialistični begunci iz Poljske, Bolgarije, Češkoslovaške, Madžarske in Jugoslavije. Noben program "zveze" ni bil objavljen, toda očividno se bodo socialistični begunci, kakor vsi ostali begunci na splošno, borili "za osvoboditev vzhodno-evropskih držav." Nekateri krogi menijo, da bo novoustanovljena zveza tesno sodelovala z Mednarodno kmečko zvezo, ki so jo ustanovili pobegli politiki v Zedinjenih državah, kakor tudi s tako zvanimi liberalci in klerikalci.

(Slovenske socialiste v begunstvu zastopa dr. Jelenc, ki je član Krekovega Narodnega odbora, katerega sedež je v Clevelandu. V tem Narodnem odboru imajo klerikalci večino).

V bolnišnici

Mrs. Frances Samsa iz 15913 Grovewood Ave. se nahaja v Hanna House bolnišnici. Zelimo ji skorajšnje popolno okrevanje!

Anglija bo znižala uvoz radi resnega pomanjkanja dolarjev

LONDON, 6. julija—Angleški finančni minister Sir Stafford Cripps je danes v parlamentu izjavil, da Anglija razpolaga le z še \$1,624,000,000 v zlatu in ameriških dolarjih.

Cripps je opozoril, da se dežela nahaja v resnem položaju, ker se je njen kapital za trgovino z dolarjskimi področji zelo znižal. Samo v treh mesecih do 30. junija se je dolarska rezerva znižala za \$628,000,000, med tem ko je v prvih treh mesecih tekočega leta bilo potrošenih le \$324,000,000.

Glavni vzrok krize v Angliji je, ker se je znatno znižal njen izvoz v Ameriko.

"Črpanje naših rezerv na sedanji ravni zahteva, da se takoj podvzamejo popravilne akcije ter dolgoročne in bolj osnovne mere," je rekel Cripps. Kot prvi korak se je vsem nakupovalnim oddelkom angleške vlade svetovalo, naj preložijo kupovine za dolarje, kjer koli je to mogoče.

Po Crippsovih izjavah se bo spoštovalo obstoječe sporazume, toda v bodoče se bo le v najnujnejših primerih dovolilo nove kupovine z dolarji.

Uvoz iz Zedinjenih držav bo zelo znižan

Vsled kritičnega položaja je angleška vlada bila prisiljena, da zniža uvoz iz Zedinjenih držav. Cripps pa je naznanil, da bo v septembru vlada začrtala nov uvozni program in razmotrila o položaju v zvezi s sklepi na konferenci angleških dominionov. Opozoril je dalje, da bodo Angleži vsled znižanega uvoza verjetno morali zopet zadrgniti pasove.

"Možno je, da se bo moralo znižati potrošnja izbranega živeža in nekaterih sirovin, predvsem iz dolarskega področja."

V svojem poročilu je Cripps izjavil, da so po končani vojni Zedinjene države posodile Angliji skupno \$4,063,000,000.

LJUDSTVA V BELGIJSKEM KONGU NIMAJO NAJOSNOVNEJŠIH PRAVIC

LEOPOLDVILLE, Kongo—Belgijski kolonialni uradniki odločno zatirajo vsake pomisleke tukajšnjega ljudstva glede sodelovanja v vladi Konga.

V Kongu, ki je po obsegu za dve tretjini manjši od Zedinjenih držav, ni ljudstvo nikoli imelo javnih volitev. Malo je prebivalcev, ki so sploh slišali, da obstajajo volilne koče ali pa glasovnice.

V mnogih angleških kolonijah v Afriki so legislativni sveti izvoljeni pri javnih volitvah. Toda v Kongu vlada še vedno politični vakuum in belgijski kolonialni uradniki si prizadevajo, da bi tako tudi ostalo.

Čeprav je belopolnih prebivalcev le daleč manj od enega odstotka, beli ljudje popolnoma kontrolirajo celo življenje te kolonije.

"Nedavno se je govorilo o zakonodajnih skupščinah," je zapisal neki Belgijec v tekoči številki West African Review. "O tem vprašanju se še vedno razmišlja, ker obstaja zavest, da bi to lahko vodilo v angleški sistem legislativnih svetov, če bi se dovolilo kakršno koli zastopstvo."

Belgijski kolonialni uradniki pravijo, da bi se postavilo vzgled, če bi se prebivalstvu dalo volilno pravico. Menijo, da bi

Zapor za naciste, ki so umorili 10,000 bolnikov

STUTTGART, 6. julija—Nemške sodnija v Tubingenu je danes obsodila na zaporne kazni od 18 mesecev do pet let trojico Nemcev, ki so odgovorni za smrt 10,000 bolnikov v nacističnih bolnišnicah.

Dr. Meta Fauser je bil zaradi sodelovanja pri umoru 376 umobolnikov obsojen na 18 mesecev zapora. Osebo je s strupenimi injekcijami umoril večje število bolnikov.

Najtežje je bil kaznovan dr. Otto Mauthe, ki je dobil pet let zapora, ker je pomagal izbirati posameznike "nevredne življenja," katere so nacisti pošiljali v plinske celice.

Bivši upravnik neke umobolnice pa je bil obsojen na dve leti zapora, ker je dovolil, da se je 621 njegovih pacientov poslalo v plinske celice.

Vsi trije zločinci so kljub umoru 10,000 oseb dobili zelo mile kazni.

PRAZNIKI SO ZAHTEVALI ČEZ 800 ŽRTEV

DETROIT, 6. julija—Predsednik državnega varnostnega sveta Ned H. Dearborn je danes izjavil, da je čez 800 ljudi zgubilo življenje v teku proslav 4. julija.

Dearborn je izjavil, da je to izredno veliko število žrtev "sramota za civilizirano deželo." Samo v prometnih nesrečah je bilo ubitih 321 oseb. Predstavniki varnostnega sveta so pred prazniki izjavili, da verjetno ne bo več od 600 mrtvih.

ljudstvo pritiskalo da še večje pravice, kot so dokazale skušnjice Angležev v Jamaiki, Trinidadu, Nigeriji, Gold Cost itd.

Za belgijske uradnike je to zanikanje najosnovnejših pravic kolonialnemu ljudstvu "realistična in paternalistična kolonialna politika." Pravijo, da so v Nigeriji in Gold Cost množice "nesrečne" in da želijo spremembe, medtem ko v Kongu tega ni. Domačini pridno delajo in poslušajo svoje belgijske gospodarje. Vsled tega so Belgijci prepričani, da je njihov kolonialni sistem, ki zanika domačinom najosnovnejše pravice, doleč boljši od angleškega, pod katerim imajo kolonialna ljudstva vsaj nekakšno pravico lokalnega glasovanja.

Izredna seja

V nedeljo popoldne ob dveh se vrši izredna seja podr. št. 3 SMZ v Slov. domu na Holmes Ave. Članstvo je prošeno, da se udeleži v polnem številu.

Najdeno zobovje

V nedeljo zjutraj se je našlo umetno zobovje na Waterloo Rd. Kdor ga je zgubil, ga lahko dobi nazaj, če se zglopi pri Mrs. Jerse, 426 E. 160 St.

Amerika bi želela poglobiti trgovinske odnošaje z Rusijo

MOSKVA, 5. julija—Sovjetski predsednik Nikolaj Šverniki je danes izjavil, da je Sovjetska zveza pripravljena sprejeti s pozornostjo in zanimanjem vse ameriške predloge, katerih cilj bi bil, da se poglobijo ameriško-ruski trgovinski odnošaji in na splošno omili ekonomske ovire.

Šverniki je podal izjavo o sovjetskem stališču v zvezi s sprejemom novega ameriškega ambasadorja Alana G. Kirka, ki mu je izročil poverilnice in ob tej priliki sprožil vprašanje ekonomskih odnošajev med obema deželama. Podoben odgovor je Šverniki podal tudi novemu angleškemu ambasadorju Sir Davidu Kellyju.

Sovjetska zveza posveča izredno pozornost ekonomskim problemom, posebno evropskim. Sovjetsko stališče je, da je kapitalistični svet sedaj soočen s krizo in sicer vsled ekonomskega nazadovanja Zedinjenih držav, trpkih ekonomskih nasprotstev med Anglijo in Zedinjenimi državami ter končno tudi vsled neuspeha Marshallova načrta.

Obstojajo možnosti, da se bo ponovno začelo razmotrivati o vprašanju sovjetsko-ameriške trgovine. Obstaja tudi vprašanje večje trgovinske izmenjave med vzhodno in zahodno Evropo, kakor tudi vprašanje splošne omilitve trgovinskih ovir na celnem svetu.

Angleži smatrajo, da sedaj že obstojajo stvarne možnosti za trgovino s Sovjetsko zvezo, posebno, ker bi Anglija rajši kupovala blago s sterlingami kot pa dolarji, kateri ji primanjkujejo. V Moskvi so se že začela pogajanja glede žitnega sporazuma. Francija je tudi poslala svojo delegacijo v Moskvo z namenom, da bi s sovjeti sklenila trgovinski sporazum.

V zvezi z možnostjo za poglobitev trgovinskih odnošajev z zapadnimi državami se sovjetski ekonomski komentatorji ukvarjajo z ekonomskim položajem na zapadu. V današnji "Pravdi" je Jakov Viktorov zagotovil, da so znaki ekonomske krize, ki se bliža kapitalističnemu svetu vedno bolj čisti in jasni, da so nasprotstva med "imperialističnimi državami" vedno bolj očitna, da se borba za trge in vire surovin zaostruje in da posebno obstoja borba med Zedinjenimi državami in Anglijo.

"Pritisk Zedinjenih držav na Anglijo in nujnostne mere, ki jih je podvzela Anglija obetajo nadaljno zaostritev angleško-ameriške borbe," pravi Viktorov.

Sovjetski časopisi komentirajo tudi potovanje ameriškega finančnega tajnika Johna W. Snyderja v London, kakor tudi dolge poročilo Združenih narodov glede ekonomskega položaja na svetu, v katerem je rečeno, da se je ta položaj poslabšal posebno v Zedinjenih državah.

Kontrolo porodov na Japonskem napadena

RIM, 6. julija—Neka neuradna katoliška agencija je danes razpečala pisma, s katerimi napada "barbarske" predloge, da se na Japonskem uvede kontrola porodov. V pismu so napadene ameriške oblasti, ki skušajo opogumiti Japonce, da bi sprejeli zakon, po katerem bi splavi bili dovoljeni vsled "zdravstvenih in ekonomskih razlogov."

Kongresnik meni, da poravnava glede odškodnine za podržavljeno ameriško imovino v Jugoslaviji ni bila v redu

LUKAS KALISTER

Snoči okrog 11:45 ure je nagloma podlegel srčni kapi poznani Lukas Kalister, star 66 let, stanujoč na svoji farmi v Windsor, O. Doma je bil iz vasi Zeje, fara Slavina, kjer zapušča sestro Rose in več sorodnikov. V Ameriki se je nahajal 42 let in na farmi zadnjih 24 let.

Zapušča soprogo Mary, rojeno Ivančič, štiri otroke: Mrs. Jennie Kepes, Edward, Mrs. Mary Dempsey in Andrew, brata Antona in več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v soboto zjutraj iz Želetovega pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave.

MARKO KALAČ

Po štiri in pol letni bolezni je umrl danes zjutraj Marko Kalač, star 70 let, stanujoč na 367 E. 149 St. Tu se je nahajal 43 let in je bil član društva sv. Josip št. 99.HBZ. Družina je preje živela 21 let na 19002 Kildeer Ave.

Tukaj zapušča sinova Mirko in Frank Sterle, brata Johna Ladavac in več sorodnikov. Soproga Uršula je umrla pred devetimi leti. Pogreb se bo vršil v soboto zjutraj iz Želetovega pogrebnega zavoda, 458 E. 152 St.

Bostonski par kljubuje nadškofu

BOSTON, 6. julija—Mladarimsko-katoliška zaročenca Miss Doris Coulombe in Thomas Sennot sta se danes zoperstavila bostonskemu nadškofu Richardu J. Cushingu, ki je ukazal, da morata zavreči katoliško prosvetno in socialno ustanovo St. Benedict's Center, če želita biti cerkveno poročena.

Zaročenca sta javno izjavila, da je zahteva popolnoma nesprejemljiva.

Prevzisei Cushing je prepovedal katoličanom, da posejajo omenjeno ustanovo, ker je njen upravnik Rev. Leonard J. Feeney podprl trojico profesorjev na bostonskem vseučilišču, ki so bili odslovljeni, ko so obtožili upravo, da na univerzi širi "krivoverstvo." Univerze se nahaja pod vodstvom jezuitov. Nedavno je ta afera vzbudila veliko pozornost javnosti, vmes je posegel sam Vatikan, toda končno je nadškof nataknil Rev. Feeneyu nagobčnik.

Upornega Rev. Feeneya je prevzisei kaznoval s tem, da je zanihal cerkvene zakramente vsem katoličanom, ki posejajo njegovo ustanovo. Na tej osnovi ne moreta biti poročena niti omenjena zaročenca, dokler prepoved ne bo umaknjena ali pa dokler se ne bosta odločila za kakšno drugo rešitev.

WASHINGTON, 5. julija—Republikanski kongresnik iz Ohia, John M. Vorys je danes obtožil Državni oddelek, da je vsled "male power politics" sprejel \$17,000,000 kot odškodnino za ameriško imovino, ki je bila podržavljena v Jugoslaviji, čeprav ta imovina velja okrog \$40,000,000.

Vorys je izjavil, da je Državni oddelek pristal na takšno poravnavo, ker je hotel še bolj otužiti maršala Tita od Moskve. Ameriške korporacije so pretrpele večje izgube, ko je po vojni jugoslovanska vlada začela podržavljati ekonomijo. Poleg tega je tudi nekaj Jugoslovancev, ki so nedavno postali ameriški državljani, ki bodo zahtevali odškodnino za svojo imovino v Jugoslaviji. Računa se, da skupna vrednost ameriške imovine v Jugoslaviji znaša okrog \$40,000,000.

Vorys je dejal, da kongres ni mogel ničesar storiti, da bi preprečil takšno poravnavo z Jugoslavijo, da pa se lahko bori proti predlogi, da se ustanovi Mednarodno komisijo za odškodnine, pri kateri bi posamezni državljani vložili prošnje za odškodnino. Rekel je, da ima ameriška sodnija za odškodnino dovolj pooblastil, da se brez akcije kongresa peča s to zadevo.

Ohijski kongresnik je bil posebno razkačen, ker je Državni oddelek imel veliko prednost pri pogajanjih z jugoslovanskimi predstavniki z ozirom na zamrznjeno zlato v vrednosti \$47,000,000, ki ga je v Ameriko spravila predvojna jugoslovanska vlada, ki je tik pred izbruhom vojne zbežala iz svoje dežele.

Demokratski kongresnik zagovarja poravnavo

Na trpke napade Vorysa je odgovoril demokratski kongresnik iz južne Kalifornije James P. Richards, ki je branil tako poravnavo kot predlogo za ustanovitve posebne komisije za odškodnine. Rekel je, da je Državni oddelek po težkem delu dosegel z Jugoslovanci najboljšo rešitev z eno tujo vlado. To pa je bilo mogoče le vsled zamrznjenega jugoslovanskega zlata v Ameriki.

Omenjena Komisija za poravnavo odškodnine bi se pečala s posameznimi primeri. Veruje se, da je v Ameriki 1,700 državljancev, ki bi zahtevali odškodnino za svojo imovino v Jugoslaviji.

Vorys je predlogo napadel, češ da bi se z njo dalo spodbuditi za podobne poravnave s Poljsko in Češkoslovaško. V Poljski podržavljena ameriška imovina velja okrog \$175,000,000, v Češkoslovaški pa okrog \$80,000,000.

Ohijski kongresnik je zagotovil, da bi poravnava z Jugoslavijo očitno bila smatrana za nekakšen vzgled celemu svetu. S tem pa bi se še ostale države odprto povabilo, naj kar podržavijo ameriško imovino.

"Zateklo se je mali 'power politics' pri poskusih, da se Tita otužijo od Stalina," je izjavil Vorys. "Toda jaz ne mislim, da je bilo potrebno to storiti s skladni ameriških državljancev."

Čiangkajšek ne veruje v "kitajskega Tita"

NEW YORK, 5. julija—Kitajski nacionalistični diktator Čiangkajšek je danes ameriškemu časnikarskemu poročevalcu za Scripps-Howardove časopise povedal, da ni nobenih dokazov, da bi voditelj kitajskih komunistov Mao Tse-tung postal drugi Tito.

Na vprašanje časnika, ki se nahaja na komunističnem seznamu vojnih zločincev, odgovoril:

"Po samih izjavah voditeljev kitajskih komunistov, kakor tudi po zgodovini njihove stranke, ni prav nobenih znakov, da bi Komunistična stranka Kitajske pretregala zveze s centrom mednarodnega komunizma, s Kominformo, kakor je to očitno storil jugoslovanski maršal Tito."

Šef japonskih železnic obglavljen

TOKIO, 6. julija—Med železniškimi tiri v predmestju Tokia je danes bilo najdeno obglavljeno truplo japonskega predsednika železnic Sadanori Šimojana. Truplo so našli le 24 ur pred odslavljanjem 30,000 železničarskih delavcev.

Policija je izjavila, da ni mogla ugotoviti, če je Šimojana v obupu radi vladnega ukaza za odslovlitev delavcev storil samomor, ali pa če so ga umorili agitatorji, ki nasprotujejo vladnemu ukazu.

Desničarski elementi so obtožili komuniste, da so izvršili umor kot znak za splošen upor. Toda komunistični poslanec Šigejo Kamijama je odločno zavrgel obtožbe in izjavil, da so Šimojano umorili reakcionarni elementi.

Japonska vlada je objavila ukaz, da se odslovi 30,000 od skupno 200,000 železničarjev po ukazu vojaškega guvernerja gen. Douglasa MacArthurja. Soglasno s tem ukazom se bo odpustilo dve tretjini ali pa celo več vladnih uposlenecv.

Unija železničarskih delavcev se nahaja pod vplivom komunistov in so vsled tega najprej bili udarjeni njeni člani. Skupno bo odslovljenih kakšnih 225,000 delavcev, tako da se bo število brezposelnih na Japonskem verjetno zvišalo na blizu 2,000,000.

PETAINE JE ZGUBIL SPOMIN, PRAVIJO ODVETNIKI

PARIZ, 6. julija—Odvetniki francoskega kvizlinga Philippa Petaina so danes obvestili predsednika republike Vincenta Auriola, da je Petain zgubil spomin in da se ga ne bi smelo pustiti, da umre v ječi.

Kot pravijo odvetniki, 94 let star Petain se sploh ne spominja zakaj se nahaja v ječi.

Petain, bivši francoski maršal, je bil zaradi veleizdaje obsojen na dosmrtni zapor. Za čas okupacije je kolaboriral z nacisti.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN YUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

GRČIJA IN RECEPT ZA MIR

(Vodilni grški liberalac J. A. Sofianopoulos, ki je leta 1945 bil zunanji minister Grčije in načelnik grške delegacije na ustanovni konferenci združenih narodov v San Franciscu, je za new-yorško revijo "The Nation" spisal naslednji članek, ki ga priobčamo kot stališče liberalca z ozirom na sedanjí položaj v Grčiji.—Op. ured.)

I.

Pred nekaj več kot dvema leti so Zedinjene države z izvajanjem Trumanovega pomožnega programa za Grčijo in Turčijo uradno zamenjale Anglijo kot zaščitnik grške vlade. Takrat se ameriška vlada ni zavedala, da je bil parlament, ki se je porodil po pregrešnih in bojkotiranih volitvah v marcu leta 1946, obsojen na neuspeh in da je bilo potrebno sprejeti soglasna priporočila parlamentarne delegacije Seymour Cocks, da bi se stabiliziralo položaj v Grčiji. Ta priporočila so bila, da se ustanovi novo vlado, v kateri bi bile zastopane vse ne-komunistične stranke, ki vsled bojkota volitev niso bile zastopane v parlamentu, in da se zatem razpiše nove volitve. Mogoče ameriška vlada ni hotela podvzeti mere, da bi pri novih volitvah prišla do izraza volja grškega ljudstva, ker se je bala zmage komunistov. Z boljšim vpogledom v grške zadeve bi lahko predvidevala določeno zmago za levičarski center in zmerno levičarje, medtem ko bi skrajna levica bila omejena v svojem naravnem in neškodljivem obsegu.

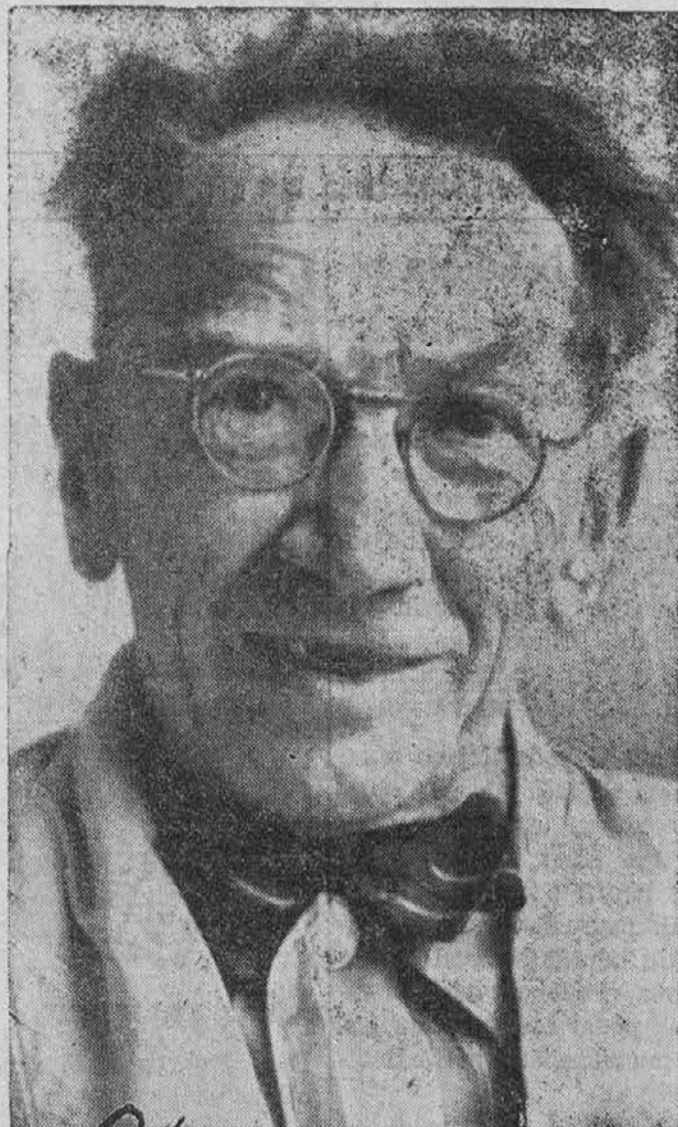
Jaz sem večkrat povedal odgovornim uradnikom Državnega oddelka in članom Kongresa, da imajo Američani sijajno priložnost, da se pri svojem prvem kontaktu z Grčijo naučijo nekaj iz skušenj Angležev. Angleži so se opirali na okorele elemente; Američani bi lahko pokazali, da gledajo na ljudstvo. Poučeno po skušnjah Metaksasove diktature in sovražnikove okupacije, ljudstvo bi zavrglo tako gnilo desnico kot nevarnost komunističnega eksperimenta. Rekel sem tudi, da je ameriška pomoč Grčiji sigurno preprečila ljudstvo, da se lahko njihovim potrebam zadosti z zdravom demokracijo zapadnega tipa, brez da bi se zateklo vzhodnemu tipu "ljudskih demokracij." Zaključil sem z zagotovilom, da bi vsaka drugačna politika storila nepopravljivo škodo Zedinjenim državam in jih stala tako predržja kot denarja.

Takrat so začela prihajati v Washington prva poročila Paula Porterja, ameriškega ekonomskega izvedenca, katerega je v Grčijo poslal predsednik Truman. Če meni ni uspelo, da prepričam ljudi, s katerimi sem govoril, da se marca meseca leta 1946 izvoljen parlament nikakor ne sme smatrati za svetega, mislim, da sva jim Mr. Porter in jaz odprla oči in da so spoznali, da je Populistična stranka, ki je največ pridobila pri volitvah, popolnoma preglašena in gnala. Na vsak način se je v ameriškem tisku poročalo, da se je državni tajnik Marshall v osnovi strinjal z mojim stališčem. Čeprav Mr. Marshall ni šel tako daleč, da bi zavrgel atenski parlament, je vseeno izjavil, da bi grška vlada morala imeti širšo demokratično osnovo in da bi morala sprejeti bolj zdravo fiskalno politiko, da bi brzdala grško finančno oligarhijo, kije največja zaslomba Populistične stranke. "Trumanova doktrina" se je znatno razlikovala od izjav Mr. Marshalla in obljub za ameriško pomoč atenski vladi. Zamišljena kot proti-sovjetsko orodje je opogumila grške elemente na skrajni desnici, ki so začeli nadaljevati s svojimi masnimi aretacijami, interniranjem, usmrčitvam, ne samo komunistov, pač pa tudi demokratov, za katere se je smatralo, da so nevarni vladi. Prav takrat je uporniško gibanje, ki se ga je dotlej smatralo za malo pomembnega, zavzelo obsežne oblike, zahvaljujoč se pristopanju elementov, ki niso imeli nič skupnega s komunizmom, toda niso hoteli, da bi jih klala vlada, ki jo preganjajo strahovi.

Vsled prvih neuspehov atenske vlade, da bi zatrla revolto, je bil Washington prisiljen, da je položaj vzel še bolj resno. Predstavnik Državnega oddelka v Atenah Loy Henderson je mislil, da bi uporniki položili orožje, če bi se ustanovilo vlado dveh najmočnejših strank pod vodstvom starega liberalnega voditelja Sofoulisa. Toda te nade so se izjalovile, ker je, kot se je pokazalo, Mr. Sofoulis bil pod palcem voditelja populistične večine Caldarisa, katerega pa je z druge strani kontrolirala fanatična fašistična klika, ki je izvirala iz Metaksasovega režima. Kako je mogla takšna vlada, ki je bila zgolj goljufija, pridobiti zaupanje upornikov, posebno po njihovi strašni skušnji s prejšnjo populistično vlado, ki je kriminalno kršila Varkizov sporazum?

(Dalje prihodnj.)

Ljudstvo se je poslovilo od svojega pesnika

Oton Župančič

LJUBLJANA, 14. junija — Tudi zadnje ure pred pogrebom so prihajale velike množice ljudstva, da bi se poslovile od umrlega pesnika Otona Župančiča. Od jutra so imeli častno stražo ob krsti književniki, likovni umetniki, znanstveniki, glasbeniki, člani Izvršnega odbora Osvobodilne fronte, Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije in zastopniki množičnih organizacij.

Kot zadnji so imeli častno stražo sekretar Centralni komiteja Komunistične partije Slovenije in predsednik vlade Ljudske republike Slovenije Miha Marinko, podpredsednik Prezidijske Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije dr. Jože Rus, predsednik Prezidijske Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije Josip Vidmar, predsednik Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije dr. Ferdo Kozak, član Politbiroja Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije Vlado Krivic, podpredsednik vlade Ljudske republike Slovenije dr. Marjan Breclj, svetni minister vlade Ljudske republike Slovenije dr. Jože Potr in predsednik Mestnega ljudskega odbora Ljubljane Matija Maležič.

Ob 10. so prenesli člani Politbiroja Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije Vlado Krivic, podpredsednik vlade Slovenije dr. Marjan Breclj, rektor ljubljanske univerze dr. Anton Melik, predsednik Mladine ljudske organizacije Ljubljane Matija Maležič, književnik Miško Kranjec in pesnik Pavšič-Matej Bor krsto z mrtvaškega odra. V dvorani predsedstva vlade se je pred začetkom pogrebnih svečanosti zbrala velika množica.

Ob krsti pokojnega mojstra slovenskih pesnikov Otona Župančiča so se zbrali njegovi domači, od njega so se prišli posloviti člani Politbiroja Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, podpredsednik zvezne vlade in zunanji minister Edvard Kardelj, sekretar Politbiroja Centralnega komiteja

SLOVO PREDSEDNIKA DRUŠTVA SLOVENSКИH KNJIŽEVNIKOV MISKA KRANJCA

Kot zadnji se je od člana Društva slovenskih književnikov poslovil pisatelj Miško Kranjec: "Priatelj, prišel je čas, da si povemo poslednjo besedo v slovo; zakaj—na kraju smo človeške poti. Poslej se bomo srečevali samo v spominih.

"Dajmo prostora, napravimo široko pot: glejte, prihajajo prijatelji nekdanjih dni, prijatelji

ja Komunistične partije Slovenije, predsednik vlade Ljudske republike Slovenije Miha Marinko s člani Politbiroja in Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije in člani vlade, podpredsednik Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije Josip Rus, predsednik Prezidijske Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije Josip Vidmar s člani Prezidijske, predsednik Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije dr. Ferdo Kozak, zastopniki Jugoslovanske armade general B. Djuričević, Peter Stante in Boško Siljegović s častniškim zborom.

Člani Izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije, Zveze borcev in drugih množičnih organizacij.

Pogreba so se udeležili kot zastopnik zveznega ministrstva za znanost in kulturo pomočnik ministra Puniša Perović, direktor Instituta za družbene vede Boris Zihel, naš rojak, ameriški pisatelj Louis Adamič, zastopnik Zveze književnikov Jugoslavije Ivo Andrić in Čedomir Minderović, zastopniki društev književnikov: iz Hrvatske Peter Segedin in Gustav Krklec, iz Srbije Jovan Popović in Milivoj Panić-Suret, iz Makedonije Sokoloski, iz Bosne in Hercegovine Emil Petrović in Savko Nazevčić, iz Črne gore Janko Djono- vić, zastopnika Srbske akademije znanosti in umetnosti inž. Milanković in Mihajlo Stefanović.

V imenu Jugoslovanske akademije v Zagrebu prosvetni minister Hrvatske Babić, književnik Ivan Dončević in kipar Anton Avgustinčič, dalje so se udeležili pogreba prezident Sloven- ske akademije znanosti in umetnosti dr. France Kidrič s člani akademije, rektor Ljubljanske univerze dr. Anton Melik s člani proforskega zbora, člani Društva slovenskih književnikov, uprava in člani Slovenskega narodnega gledališča ter predstavniki množičnih organizacij ter kulturnih in znanstvenih ustanov.

mladosti, prijatelji istih misli in ciljev, skupnih borb in zmag, da jim izročimo pesnika—, tam pri- baha sam naš Ivan Cankar in ob strani mu Kette in Murn. Samo prisluhniti nam je treba, v šumenju polja bomo razločili njih- hov pozdrav: poslej boš neloč- livo združen z nami!

"Bodi tako!—Ljudje po svoji volji spreminjamo zemlji lice,

uravnamo času tok. Življenje svoje pa podaljšujemo zgolj s svojimi deli. Kdor živi za druge in za prave ljudi, kdor živi za velike ideje bodočnosti, živi bogato. In smrt, ki nam s peščeno uro v roki odmerja leta našega življenja, ne more skrajšati spomina v človeških srcih na nje, ki so se za velike in plemenite cilje do kraja razdali.

"Ta resnica, prijatelj Oton, se je že izpričala nad teboj in se bo vsak dan samo še bolj: kjer koli na svetu bije slovensko srce, živiš in živel boš v njem vekomaj. Do kamor je segla domovina, je segel tvoj spomin.

"Odhajaj od nas. Usnul si sredi dela in pero na mizi se še ni vsušilo od zadnjega stiha. Puškin in Shakespeare sta nejevoljno obsedela, ker se jima nisi še do kraja oddolžil. Ti pa si zaključil svoje človeško delo. In bodi nam še tako žal za slednjo tvojo besedo, ki bi nam jo mogel še izreči—priznamo ti s hvaležnostjo: bogato si obdaril nas vse, otroke svoje.

"Ko ti zdaj prihajajo nasproti prijatelji tvojih mladih let in davnih sanj in ciljev, vsi, ki si jih častil in ko te bodo vprašali: 'Kako si izpolnil naše izročilo?'—jim z vsem ponosom odgovori: 'Domovina, slovenska zemlja, slovenski rod, za kar smo živeli in trpeli, so svobodni.' A kolikor jih ni še svobodnih, odgovor sam poznaš: 'Rod, ki tu živi, bo osvobodil slednjo ped slovenske grude, ko pride čas.'

"In ko jim boš tako odgovoril, se jim bodo zvedrila čela. Ni namreč eden sam, ki čaka tvoje- ga odgovora, ni samo eden, ki je o domovini pel: Tam je Preše- ren—od vseh nas ga poznaš ti bolj, tam je Jenko in Levstik, Gregorčič in Askerc, za njimi tvoj pobratimi: Kette, Murn in tvoj Kajuh... Kako velika vrsta—kar iz rok v roke ste si po- dajali to našo najbolj bolečo mi- sel celih sto let!

"Povej Prešernu, da naši ljud- je že celih osem let povsod piše- jo njegove misli, da so jih zad- nje čase že celo nekoliko popra- vi- li, če more, naj nam odpusti ta greh. Nič več: 'Tja bomo našli pot...'. Zdaj nad vso našo do- movino z velikimi črkami leži zapisano, zarezano globoko v brazde naše zemlje, vsajeno v slednje srce: 'Tja bomo že našli pot...'

"Resnično—našli smo jo. Sam si bil priča, z nami si šel, z nami pel, z nami našel to pot. "Povej Jenku: 'Po našem si- njem morju so zdaj razpeta na- ša jadra in plovejo na vse strani sveta.' "In Levstiku povej: 'Veliki čas je našel naše ljudi trde, ne- izprosne, jeklene, ko so branili čast in pravdo jezika in narodu svojemu.' "Reci Gregorčiču, da njegova Soča bistra teče in da na Pri- morskem živijo krašni, svobodni ljudje.

"In Ketteju in Murnu: 'Svo- bodna so naša polja', pa Cankar- ju: 'Na naši zemlji ne žive več hlapci z upognjenimi hrbti in da je hlapec Jernej dognal svojo pravdo.' "Se sporoči mlademu Kajuhu, ki si ga tako rad imel, da je bilo vredno umreti, za kar je umrl.

"Ne jaz, slovensko ljudstvo, za katero si živel, ti to naroča. In prav je tako. Sam si videl, sam doživel: Iz naših tal, iz na- še lastne krvi, iz zdravlja slo- venskega ljudstva, njegovega herojstva je vznikla njegova resnična svoboda! Zato povej vsem: nobena beseda, nobena misel, ki ste nam jo izročili, ni umrla, in stvarnost so postale še najbolj drzne sanje davnih dni, in da je njihova vera, ki jih je pojila v tegobah suženjstva, bila zidana na trdno skalo, na srca in ljubezen slovenskega človeka. Da- našnja resničnost je presegla najdrznejše včerajšnje sanje.

"In ti sam—bodi zavest smrti še tako grenka, ločitev od tvo- jih najdražjih še tako boleča— ne sme ti motiti miru. Naj te spremlja zavest, da si z boga- stvom svojega duha obispal svet, da si nad petdeset let samo delil in daroval. Ne vetrovom, ne oblakom na nebu, ne večer- nim zarjam—pisal si svoje pes- mi v srca naših ljudi. Oblaki bi se razpršili, vetrovi se potešili in večerne zarje zbledele. Člove- ško srce pa bo vekomaj bilo in kot najdragocenejši zaklad ču- valo vse tvoje misli.

"Da, že nad petdeset let poje tvoja pesem in še vedno je ena- ko mlada, rosna in sončna. Od prvega trenutka, ko se je ogla- sila, je zazvenela tako čisto, da je prevzela slehernega. In vsa- kokrat, do tvojega poslednjega verza, kadar smo ga brali ali vsaj izvedeli zanj, je šlo med nami: 'Oton, je napisal novo pe- sem!' Iz nas je spregovorila glo- bokka radost! Zakaj sleherni je vedel: 'Kadar Oton spregovori, nam pove vedno kaj novega!' In zares—vedno si nam nekaj no- vega zapel.

"O čem vse in komu si že pel?

"Vprašajte te otroke, še pre- den je prestopil prvi šolski prag, povedal bo, da si zanj zapel. Resnično—vsem cicibanom si zapel. Ne bodo se več ločili od tvoje pesmi.

"Mladenč in dekle pa bosta rekla: 'Nama velja njegova pe- sem.'—Zares, mar nisi tudi nji- ma pel?

"Vprašajte misleca—dejal bo: 'Z mano je raziskoval skrivno- sti človeškega srca, skrivnosti in cilje našega življenja, z mano je vrtal do vseh ugank in zank.' —Prav ima: vrtal si vsemu na svetu do zadnjih globlin.

"Orač na njivi, držec za ro- čice na plugu, pa bo odgovoril: 'Hodil po zemlji je naš in pil vse njene bolesi... Blagoslav- ljal to sveto zemljo in blagro- val njega, ki mu rodi.'—Tudi to je resnično: hodil si po tej zem- lji, pil vse njene bolesi in skriv- nosti in si ji pesmi pel.

"Toda kroparski vigenjci bo- do rekli: 'Bil je naš poet!' In tu- di to je res.

"In glej, tisti, ki so nam bili nekoč izginili v Avstraliji, v Ameriki, v Westfaliji, ki jih je tvoja pesem klicala nazaj—, vračajo se, tvoja domovina jih je poklicala: 'nikdar več noben naš človek ne bo zapustil te zem- lje.'

"Toda vprašajte ljudi v Gori- ci, v Trstu in Korotanu—ne bo- do li rekli, da si bil njihov pes- nik, pesnik neosvojene zem- lje? Resnično—bil si. In kakor Trst, tako Gorica in naš Koro- tan, vsi bodo tožili za tabo: kdo naj poslej še v pesmi proteste piše proti nasilju?

"A o tvoji Beli Krajini? Saj ni, da bi govoril. Ostal si vse živ- ljenje njen otrok.

"Pa so prišla leta najstraš- (Dalje na 3. strani)

Urednikova pošta

Piknik društva Strugglers SNPJ

V mojem zadnjem poročilu o farmi je bilo pomotoma poro- čano, da se vrši piknik društva Strugglers 17. julija. Pravilno bi se moralo glasiti, da se piknik društva Strugglers vrši v nede- ljo 10. julija na Farmi SNPJ, ker je omenjeno društvo zelo ak- tivno pri Farmi.

Minulo nedelja pri proslavi desetletnice, se je odzvalo sedem članov za delo. Dajmo jim s tem pripoznati, da se udeležimo njih piknika 10. julija v velikem šte- vilu.

V nedeljo 18. julija pa ima svoj piknik na naši Farmi Atle- tična liga SNPJ. Na omenjenem pikniku se bo oddalo več dobit- kov med temi tudi "Television set."

Prihodno soboto pa gremo vsi na Moon Light piknik, kate- rega priredi krožek št. 1 Pro- gresivnih Slovencev. Serviralo se

bo kokoško večerjo, za katero se bo računalo le en dolar (\$1) za osebo. Na razpolago bo tudi bus, kateri odpelje izpred Slovenske- ga delavskega doma na Water- loo Rd. Vožnja za oba kraja sta- ne le 75 centov.

Theresa Gorjanc.

TEDENSKI KOMENTARJI

P. C.

Nečimurno žensko srce je še vedno dostopno do starodavnega viteštva. Priča temu so poročila zadnje tedne o neubogljivem starcu s 73 leti, ki si je znal tako spretno oviti srca mladih in drugače razumnih vdovic, da jim je še pred poroko splel njih premoženje v denarju in dragu- ljih. Bahal se je, da je večak v ljubimkovanju in ko si izbere lepo, mlado vdovico z novaci, ji tako dvori, da ga ne more poza- biti—vse mu samovoljno izroči, le da je ne bi zapustil. Je pa kot mucek, ki se naveliča igrice in se dobro naje, potem pa tebi nič, meni nič, jo odkuri k drugi.

Pravijo, da je v vsakomur ne- kaj dobrega, pa bi tudi ta "lis- jak" morda lahko kaj koristil, če bi se mu dalo priliko. Nam- reč sodniki, pred katere pridejo moški s pritožbami, da so njih žene "mrzle" napram njim, bi ga lahko najeli, da bi te moške vadel, kako se ravna z ženskimi rahločutnim srcem, da se "od- taja."

Graduantje nekega kolegija so bili pred dvema tednoma zbrani v veliki dvorani za gradu- akcijske obrede. Kot častni go- vornik jih je pozdravil in nago- voril bivši predsednik Zedinje- nih držav Herbert Hoover. Zelo značilen je bil njegov govor. Resno in slovesno je govoril tem mladencem in mladenkam, ki stojijo na pragu življenja. Šole so absolvirali, v raznih panogah so se odlikovali in zdaj nestrno čakajo, da stopijo v zunanji svet in se poslužijo znanja, ki so si ga nabrali tekom dolgih let štu- dij.

Ti mladenci in mladenke paz- no sledijo izvajanju moza, ki je bil predsednik njihov rojstne de- žele; vidi se, da pričakujejo, da jim bo iz svojih izkušenj podal nekaj koristnih nasvetov. Pa kaj mislite, da jim je povedal? Re- kel je, da kar mi potrebujemo je, da (kar strmite, je res tako povedal) svoboda, ne varnost.

Zaboga, kaj pa je neki svobo- da, če pa ni varnosti? Ali je dru- žinski oče s tremi ali štirimi otroci (ali pa samo z enim) svo- boden iti v trgovino, si naročiti jestvine in odnesti jih domov, če nima bakšiša, s katerim bi na- žrano blago plačal?

Ali je družina, katere glavar nima dela in zaslužka, svobodna živeti v najetem stanovanju, če nima s kom plačati stanarine?

Ali je vdova svobodna poslati svoje otroke v višje šole, če pa ji ni ranjki zapustil drugega kot pa za pogrebne stroške in mor- da nekaj stotakov za parmeso- no preživljanje zase in za otro- ke?

Gospod Hoover brez, kaj pome- ni biti svoboden brez varnosti—Saj je bil boter Hooverjevi pro- speriteti. Marsikdo tu v Clevel- landu je živel svobodno na sme- tišču ob Erie jezeru, varen pa je bil pred bojazno, da bi mu kdo ukradel premoženje—ker istega enostavno ni imel. Take svobode brez varnosti hvaležno odkla- njamo vsi, ki smo jo okusili, ko smo tekali okrog ogla in iskali tetko "prosperitet," ki se je z nami igrala kot sita mačka z onemoglo ptičko.

Lepo zveni beseda—svoboda. Še lepši pomen pa bi imela, ko bi naši narodni veščaki našli so- ludojo zlom, ki odraiva to svo- bodno tja v prepad, kamor ne do- seže roka družinskega očeta, ki skuša zaslužiti pošteno plačo, s katero bi lahko pošteno, čeravno ne luksuzno, vzgojil svojo mla- dež.

V SPOMIN OTONA ŽUPANČIČA

Ko zapišeš po blagoslovljeni ali prekleli poklicni dolžnosti naslov, ki je podoben gornjemu, moraš odložiti pero in poriniti papir od sebe. Kdo si, ki bi se rad kosal z življenjem in s smrtjo, ki sta že izrekla svojo sodbo? A prav zato, ker si ves majhen in osirotel, nekje v dnu pa vendarle srečen, da smeš pristaviti svoj priskrček k pravkar ugasli donebesni grmadi, hočeš in moraš izreči svojo prazno besedo k poslednjemu prizoru ne-pojmljive stvariteljske drame, med katero je nekdo za vedno spustil zagrinjalo. Nemirno ti paš po nenadno otemnelem hrampu pokojnikovega umetniškega sveta, ki si ga že tolikrat prehodil v srečni zavesti, da boš v skrajni stiski poklical na pomoč njegovega tvorca samega, mrzlično loviš burno se približava-joče in naglo se odtejavajoče roke pičlih osebnih spominov nanj, ki ne ve nič več za nas, a vse o nas, da bi te one povedle še enkrat v čisto, toplo in iskreno se ozračje njegove osebnosti.

Vse zamen! Pred očmi ti je samo njegovo trdo zleknjeno truplo i njegov strmo kvišku uprti obraz, kakor si ga videl na poslednjem počivališču. Kamor se obrneš, povsod ga vidiš in zdi se, da je od vsega, kar je živelo v tebi do véčraj kot veliko, blizu štiridesetletno doživljanje: Onton Župančič, ostala samo vizija tega neboljnjega trupla. Toda hvaležnost bi rada spregovorila in objuba jo živo spodbuja. Od nekod se ti pa roga davna naivna misel, da Župančič sploh ne more umreti in da boš imel še lep čas spoznati vse, kar je treba vedeti o njem. V tej stiski mu daješ, kar pač trenutno moreš, in glej, — ali se ne spreminja mrtvo obličje v tvojem spominu? Ali ti ne odpušča velikodušno prejšnjih in sedanjih zmot? Da, življenje je zopet zasijalo skozi njegovo rahlo priprta veka. In že so živo zagorele njegove večno žejne in lačne otroške oči, — oči, ki so se tolikokrat z zamišljeno zaskrbljenim izrazom, in sodniško neizprosno sklanjale nad pojavi našega življenja, a so ohranile vedno v svojem dnu zavze-to se lesketajoči sijaj otroške radovednosti, začudenosti in zadovoljnosti. Da, to je on!

O. Župančič je ljubil svet in življenje zaradi neizprosne nagona svojega bistva, kakor ga ljubi prebujeni, od-šibe, šole in drugih nadlog še neustrahovani, večno radovedni, vse sprejemljivi in nad vsem začuden otrok. Ljubil ju je v vsej njuni razsežnosti, ker ju je moral ljubiti, zaradi svojega velikega stvariteljskega spoznanja, da je življenje samo največja revolucionarna sila, ki si ustvarja smeri in struge svojega toka. S tem nočem reči, da Župančič ni o življenju in njegovih problemih razmišljal. Saj tudi otrok razmišlja o njih, in še več kakor odrasli. Toda mi vsi smo izgubili na neki stopnji naše rasti tisto svežo, plodno moč razmišljanja o fenomenu, ki mu pravimo življenje, ker smo pač moralno reševati njegove poedine osebe ali socialne probleme. Župančič pa je kot pesnik tisto noč ne samo ohranil, temveč pomnožil i razširil, da je do smrti doživljal svet in njegove po-

jave z istim, seveda neskončno povečanim zavzetjem kakor prebujeni otrok. Tu je vir tiste glavne ustvarjalne moči, ki jo označujemo z nekoliko banalnim izrazom "mojstrstvo besede." Ker so mu bili vsi doživljaji večno novi, zanimivi in pomembni, je našel tudi zanje vedno—nova, zanimiva in lepa besedna poimenovanja. Njemu je bila ta globoka otroška zavzetost zaradi življenja in spričo njega—edina, največja in sveta stvar—edini in najsvetejši poklic. Zato je veroval v magičnost besede:

Alfa in Omega! Beseda!

Bojna moč.

(Naša beseda), kakor ni veroval noben naših pesnikov, veroval je vanjo kakor veruje otrok v čistost med predmetom in njegovim imenom, ali kakor veruje otrok v moč matere besede, ki more pregnati strah, priklicati spanje in olajšati ali celo odpraviti bolečino.

Mislil, da je tudi o tem, kakor v vsem drugem Župančič pravi sin našega ljudstva, pesniško spočet v rosi svežosti in naivni otroškosti belokrajinske narodne govornice, odgojen z našo in slovansko narodno pesmijo, oplojen z občečloveško poezijo, a ustvarjal en živ samo v zavzetosti nad neskončno reko bujnega, večnega življenja lastnega naroda in človeštva.

Kar mu je življenje dalo, to je zavzeto doživljal in zanosno izpovedoval. Ne sam, temveč v družbi svoje bratske pesniške trojice in s plejado učencev je izklesal pesniški obraz našega življenja v 20. stoletju. Življenja ni mojstroval, ker bi to bilo zoper zakonitost in red njegovega bistva, žgočega hrepenenja po magični besedi, ki je bila realni odraz in stvariteljski izraz, —zoper njegovo vero, da življenje samo plove vse bliže pravici, resnici in lepoti. Sijaj njegovega otroško zavzetega pogleda nad prostranstvo in pisanostjo življenja ne bo več ugasnil ne v naših srcih ne v naši knjigi!

A. Slodnjak

Slovo predsednika Društva slovenskih književnikov

Miška Kranjca

(Nadaljevanje z 2. strani)

neje preizkušnje. In glej, oživele so naše gore, smrt se je sejala vsepovsod, a nad smrt se je dvigal prapor svobode! Od Možaklje in Blegaš in do Krma je odmevala tvoja pesem vse tja do Pohorja. Šla je s partizani čez Savo, čez Dravo in jih boderila in postala je njihova pesem. Zapel si, ker te je žgalo v prsih, zato ker si živel z domovino, ker si živel s svojim narodom.

"In že je prišel—zares—najsvetlejši dan v tvojem življenju. Pohitel si pozdravljat junake naše svobode, pozdravljati si osvobojeno domovino: vsemu našemu je veljal tvoj pozdrav. Ni je stvari, ki bi se je ne dotaknil tvoj dih, ki bi je ne zajelo tvoje v ljubezni neizčrpano srce. Resnično—na slednjo stvar si položil svojo roko, kakor vsemogočni gospodar, ki čuti radost nad vsem, kar je njegovega.

"Ko se zdaj poslavljáš od nas, odhajaš svoboden v svobodno

zemljo. Naj te ne moti ta hrušč in trušč okoli naše domovine! Razbesnel se je vihar, strele laži in obrekovanj letijo na vse, kar si ljubil, za kar si živel in za kar živimo mi vsi. Ne boj se, ta rod je ozjeklenel. Ne samo braniti, znal si je sam iz svojih sil ustvariti svobodo. Njegov in svoj odgovor si zajel v skope, preproste besede. Kako si že dejal? "Petletka naša teče..." Kako velika vera, kakšna velika samozavest, vredna tvojega srca! Kakšno veliko naročilo, kako velika oporo-ka nam vsem so te tvoje poslednje besede za vso bodočnost: "Petletka naša teče..." Življenje naše teče... Teče to veliko, novo življenje tvojega naroda in nese s sabo tvojo sončno pesem. Resnično, za velike stvari si živel.

"Obstalo je pero—beseda je zamrla. In hvaležnost naših src za vse tvoje veliko delo ne more zmanjšati naše bolečine, da ga ni med nami, ki bi povzel pesem za tabo. A vse to vendar ne more spremeniti krutega dejstva: posloviti se moramo. Glej, tu so, saj jih poznaš, pobratimi: Kette, Murn in Cankar. Z njimi si začel svojo veliko pot, zdaj te sprejemajo za vekomaj medse. V tolažbo naj ti je in tudi nam, da legaš v svobodno zemljo. In že stara je resnica: svobodna zemlja je lahka.

"Naj mu bo slava vekomaj!" Po poslovnih govorih je moški zbor Slovenske filharmonije zapel narodno pesem "Gozdič je že zelen." Nato so Župančičevi najbližji med igranjem žalostinke posipali prst na pesniko-

vo krsto. Za njimi so pristopili h grobu in posuli prst Edvard Kardelj, Josip Vidmar, Miha Marinko, nato pa ostali udeleženci pogreba.

Zalna seja senata ljubljanske univerze

Senat univerze v Ljubljani je

13. junija na svoji žalni seji počastil spomin častnega doktorja slovenske univerze velikega ljudskega umetnika Otona Župančiča.

O pomenu velikega dela Otona Župančiča, ki ga je posvečal ljubljanski univerzi in celotni

slovenski kulturi, je govoril in počastil njegov spomin rektor univerze tovariš dr. Anton Melik.

"Slovenska univerza žaluje za velikim pokojnikom, ustvarjalcem slovenske besede in ljudskim borce za človečanske pravice."

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler-Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE.

ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

Domači mali oglasnik

GOSTILNA

FRANK in JENNIE HRIBAR
priporočata v obisk svojo
BLUE DINE GOSTILNO
6911 ST. CLAIR AVE.
Vedno dobro pivo, vino in žganje—
rižba pečenka vsak petek, kokošja
večerja vsako soboto.

GOSTILNA

DOBRO PIJAČO IN VESELO
DRUŽBO DOBITE VEDNO PRI
BILL'S BAR
BILL SIRCA, lastnik
14704 ST. CLAIR AVE.
Pivo, vino, žganje in okusen
prigrizek

White House Tavern

1156 E. 71 ST., HE 2513
James & Caroline Macerol
Pivo—vino in žganje—Prijazna
postrežba dobra družina

AVTOMOBILSKA POSTREŽBA

MAX'S AUTO BODY SHOP

1109 E. 61st ST. — UTah 1-3040
Max Zelodec, lastnik
Nove avte, ki so poškodovani,
popravimo, da zopet izgledajo
kot novi.

Elyria Auto Repair and Welding

Joe Mrhar, lastnik
Towing, Parts, Batteries, Painting
Body Fenders
6815-31 SUPERIOR AVE.
ENdicott 9361
Moderna slovenska popravilnica
Prodajamo tudi nove Willys
avtomobile in truke

Superior Body & Paint Co.

Popravimo ogrodje in fenderje.
Prvovrstno delo.
Frank Cvelbar
6605 ST. CLAIR AVE.—EN 1633

Rich Body Shop

1078 E. 64 St.
HEnderson 9231
FRANK RICH, lastnik
Se priporočamo za popravilo in
barvanje vašega avtomobila. Delo
točno in dobro.
KUPUJEMO IN PRODAJAMO
RABLJENE AVTE

CVETLIČARNE

SLOVENSKA CVETLIČARNA

Jelercic Florists

15302 WATERLOO RD.
IVanhoe 0195
Imamo še nekaj pravih naglensov in
več vrst vrtnic.

KLEPARSKA DELA

STREHE in ZLEBOVE

popravimo ali damo nove.
Izvršujemo vsa dela, spadajoča v
kleparsko stroko. Cene zmerno-
delo prvovrstno in zadovoljivo.

JERRY GLAVAC & SON
SHEET METAL & ROOFING
1052 ADDISON RD., HE 5779

Oddaljenost morda daje očarljivost. Toda ne mlado poročeni ženi. Ona hoče slišati od svojega soproga, kadar je po trgovskih poslih odsoten. In to se tako lahko in poceni doseže potom dolgodistančnega telefona. Samo slušalo dvigne in v minuti je nazaj doma na obisku s telefonskim razgovorom. Koliko to stane? Malo več kot iti v filmsko gledališče. Dajte se privaditi dolgodistančnih klicev; vam bodo ugajali.

Klic doseže stranko trikrat hitreje, kadar daste operatorici telefonsko številko stranke izven mesta, katero kličete.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Leo Stružel:

STRAH NA LJUBLJANSKEM PURFEL MAGACINU

in pomaranče iz Floride

(Nadaljevanje)

Tu smo tudi opazili mlade ljudi, ki so popravljali cesto, ki pa je vsak nosil težko verigo na noh. Kakih 20 korakov zadaj je pa stal moč postaviti s puško za strel pripravljen. Spomnil sem se nazaj na otroška leta doma, ko sem krava in konje pasel, pa je hlapec ali oče kakemu zvin-

četu ali konju pripel tako verigo, da mi ni ušel v škodo. Za puško sem imel pa bič (gajžlo).

Skozi mesto Tampa nismo šli, smo se ga ognili in pustili na stran. Ker naš cilj je bil Cortez, da si čim prej sežemo v roke z našim obče znanim mušketirjem in hotelirjem Andrew Spo-

larjem ter njegovo prijazno ženo Mary.

Sonce je bilo še visoko, ko smo prišli v Britinton Beach. Samo še osem do devet milj, pa bomo v Cortezu, smo med sabo šepetali. In predno se zavemo, že pri cesti pokaže napis "Cortez."

Albin, ki je vozil, stopi na zavore ter vsi upiramo oči, kje se nam pokaže napis "Albion Hotel." Na desni strani ceste je svet bolj prazen, na levi strani pa stojijo čedne enodružinske hiše. S kakih 150 korakov od

glavne ceste se nam odpre lep in širok vhod z obokom, v katerem je napis: "Albion Hotel." Na levi strani vhoda je post office Corteza. Peljali smo naravnost na dvorišče, ki se ga drži krasni in širni vrt z visokimi coconut palmami. Naš Andrew je ravno stal pred svojo veliko verando, ter se z gosti pogovarjal, ko se ustavimo pred njim.

"Torej ste vendar prišli," rene, ko smo se veselo pozdravili. Med tem je prišla tudi njegova žena. Po kratkem razgovoru, kako smo vozili, je ona pripomnila: "Fantje so žejni in lačni.

Takoj vržem kaj čez povno," in hitela je proti kuhinji. On nas je pelje v sobo z štirimi posteljami, nakar je naš mladi Maurice z nosil naše stvari.

"Imel sem za vas sobe pripravljene, pa vas se nisem več nadal, ker vas ni bilo kot ste mi sporočili," se je opravičeval naš hotelir Spolar. "Imam čez 30 sob pa vse oddane. Nekateri so plačali kar za šest mesecev vnaprej. Ljudi pošiljam proč, ker pač nimam prostora! Pa boste morali že potrpeti, saj ste mušketirji."

Ko smo si omeli potniški prah

in preoblekli, smo se počutili kot kadetje doma! Med tem je žena že imela v posebni sobi pripravljeno mizo, za katero smo se vsi počutili ko francoski bogovi. Prisedla sta k nam tudi gospod in gospodinja. Po naročilu gospodinja je nam začela servirati bol obilna ženska z jako lepim obrazom. Jed je nam izborna dišala in teknila, posebno še, ker je prihajal čisti morski zrak z pomešanim vonjem evetnih pomaranč.

"Kaj boste pa pili, mušketirji, pivo, vino ali kavo?" vpraša žena.

"Kava pride nazadnje," se odreže Albin in postavi galono Clevelandčana na mizo, ki je neopaženo smuknil v karo po njegovi.

"Pa ni to vino iz Mahove farme, ko sem lani zalival cvetje z njim?" vpraša Spolar.

(Balje prihodnjič)

Ali ste naročnik "Enakopravnosti"? Če ste, ali so Vaši prijatelji in znanci? "Enakopravnost" je potrebna vsaki družini zaradi važnih vesti in vedno aktualnih člankov! Širite "Enakopravnost!"

MIHAIL SOLOHOV

TIHI DON

ČETRTO KNJIGA

(Nadaljevanje)

16

Nekaj dni po pogovoru z Darjo je Natalja živela in imela tak občutek kakor v sanjah, kadar človeka hudo morijo grde sanje in nima moči, da bi se predramil. Iskala je pametnega izgovora, da bi odšla k ženi Prohori Zikova in poskusila od nje zvedeti, kako je živel Grigorij v Vešenski med umikom in ali sta se tam videvala z Aksinjo ali ne. Hotela se je prepričati o moževi krivdi, Darjinim besedam pa je verjela in ni.

Pozno zvečer je prišla k Zikovljemu dvorišču in brezskrbno mahljala s šibico. Prohorova žena je že vse ponaredila in je sedela pred vrati.

— Dober večer, vdovica! Našega telička nisi videla? — je vprašala Natalja.

— Bog daj, srce! Ne, nisem ga videla.

— Ta potepenec preklenski, ne more in ne more ostati doma! A kje naj ga iščem, sama ne vem.

— Počakaj, mali si oddahni, se bo že našel. Naj ti s pečkami postrežem?

Natalja je pristopila, prisledla. Razpletel se je čenčalast ženski klepet.

— O vojaku nobenega glasu? — se je pozanimala Natalja.

— Niti črke. Kakor, reci, bi v vodo padel, antikrist! Pa tvoj, je mogoče kaj poslal?

— Ne. Obljubljal je Griša, da bo pisal, pa ni in ni pisma. Ljud-

ODRASLA SLOVENSKA DRUŽINA

3 oseb želi dobiti v našem stanovanju s 4 sobami. Mirna, stanovitna družina. Kdor ima za oddati, naj blagovoli sporoči naslov v urad "Enakopravnosti" 6231 St. Clair Ave., HE 5311.

KDO SI ŽELI

čedne in poštene gospodinjne, srednjih let? Prednost fantje in vdovci od 50-58 let.

Naslov v upravi pod "TRŽAČANKA"

VAS MUČI REVMAZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas. MANDEL DRUG CO. Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C. 15702 Waterloo Rd. — IV 9611

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA
15813 WATERLOO RD.
KE 1934

EUCLID POULTRY

549 EAST 185 ST., KE 8187

Jerry Petkovšek, lastnik

Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugaajajo.

W. F. HANN & SONS CO.

15505 EUCLID AVE., MULBERRY 4200

Sedaj vam lahko inštaliramo vsakovrstni fornez na plin in "boiler." Vložimo tudi potrebne listine in prošnjo za odobritev po East Ohio Gas Co. Za podrobnosti in dobro posrežbo pokličite Stephen M. Robash, EX 8708

POPRAVILA NA FORNEZIH

EKSTRA POSEBNE CENE

ZA ČIŠČENJE FORNEZOV

FORNEZ, CEV, DIMNIK

\$4.00 do \$6.00

NATIONAL HEATING CO.

FA 6516

"Dobro znani za dobro delo"

POSLOGA ŠIROM MESTA

FA 6516

pri kraju, razumeš? Nu, zdaj pa molči kakor ubita!"

— Aksinje Astahove tvoj Prohor ni nikoli srečal v Veškah? — je že kar naravnost vprašala Natalja, ko je zgubila potrpljenje.

— Kako pa naj bi jo videl! Kaj so nemara tam mislili na to? Bog mi je priča, prav nič ne vem, Mironovna, zato me še spraševati ni treba o tem. Od mojega svega zlomka še besede ne izvečeš pametne. Kakor da bi se ne znal pogovarjati, samo da in ne.

Tako je morala Natalja še bolj nejevoljna in razburjena oditi praznih rok. Toda zdaj ni mogla več ostati v nevednosti, zato jo je poglajalo k Aksinji.

Ker sta živeli v sosedstvu, sta se zadnja leta pogosto srečevali, se molče priklanjali druga drugemu in kdaj pa kdaj spregovorili po nekaj besed. Tisti čas, ko sta se ob srečanju brez pozdrava spogledali s sovražnimi pogledi, je minil; ostoprost medsebojne mržnje se je zagladila in Natalja je upala, ko je šla k Aksinji.

— Nikar no. Se je Grigoriju Panteljeviču kaj hudega zgodilo?

Tak silen, nepritajen strah je zazvenel v Aksinjinem vprašanju, da je Natalja razumela vse. V enem stavku se je razodela vsa Aksinja, odkrilo se je vse, za kar je živela in česar se je bala. Po tem je bilo prav za prav tudi spraševanje o njenem odnosu do Grigorija odveč, toda Natalja se ni obrnila; počakala je z odgovorom in potlej rekla:

RAZPRODAJA VINA!

CONCORD \$1.60 galona
KATAVBA ali
NIAGARA 2.10 galona

CONCORD \$70.00 sod
KATAVBA ali
NIAGARA 85.00 sod

Kramer's Bonded Winery
5303 St. Clair Ave., EN 2263

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

THE MAY CO'S
Cool BASEMENT

Čistka po četrtemu

Še en nakup!

Moški 6⁹⁵ do 8⁹⁵

Burlington Mills Rayon

SLACKS

4.98
par

Modre, rjave, teal, tan in sive barve. Hladne solidne barve tan, modre, rjave in sive. Izborno ukrojene, ekspertno detajlirane, spredaj nabrane, zipper spredaj. Mere 29 do 36. Navadne spredaj, mere 38 do 42.

Moške Sanforized* Doeskin

WASH SLACKS

Regularne vrednosti 3.98

2.98

Izvrstne za športno nošo, za delo na vrtu, in počitnice! Srednje barve in pisane v modri, rjavi, tan, sivi. Spredaj so nabrane in imajo zipper. Mere 29 do 42.

*se ne skrižajo za več kot 1%

Poštna in telefonska naročila sprejeta ...
Pokličite CHerry 3000

BASEMENT ODDELEK Z MOŠKO OPRAVO

— Ne, mož je živ in zdrav, ne straši se.

— Saj se nič ne strašim, kaj pa misliš? Ti moraš biti v skrbeh za njegovo zdravje, jaz imam tako svojih skrbi čez glavo.

— Aksinja je govorila prosto, a je čutila, kako ji je kri šinila v obraz, zato je šla hitro k mizi, obrnila gostji hrbet in dolgo popravljala dušo v leščerbi, ki je tudi tako že dobro svetila.

— Si kaj slišala o svojem Stepanu?

— Ni dolgo, ko mi je poslal pozdrave.

— Je živ in zdrav?

— Nemara že. — Aksinja je zmignila z rameni.

In pri tem se ni mogla prenarediti in prikriti svojih čustev: ravnodušnost do moževega življenja se je tako očitno pokazala v njenem odgovoru, da se je Natalja nehote nasmešnila.

ŽENE, POZOR!

ŠIVALNE STROJE
POPRAVLJAMO IN
PRODAJAMO

Se priporočamo

SINGER SEWING
MACHINE CO.

748 E. 185 St. - KE 0660

— Videti, da si ga posebno ne jemlješ k srcu. . . Nu, pa to je tvoja reč. Veš, po kaj sem jaz prišla: po vasi se širijo čenče, češ da se onda shajaš z njim, kadar pride domov. Je to res?

— Ravno pravo si vprašala?

— je porogljivo rekla Aksinja.

— Ravno pravo si vprašala! ali je to res ali ne?

— Se bojiš povedati resnico?

— Ne, ne bojim se.

(Dalje prihodnjik)

Vaš najboljši
prijatelj . . .

V nujnosti je po vladi zavarovana, obrestujoča hranilna vloga. Pripravite se za bodočnost in vložite vaše prihranke tam, kjer bodo služili najvišjo mero obresti, ki jo omogoča varnost.

PRIČNITE S HRANILO
VLOGO DANES

Vloge napravljene na ali pred 11. julijem bodo dobile obresti od 1. julija 1949.

ST. CLAIR SAVINGS AND LOAN COMPANY

HRANILNA INSTITUCIJA

6235 St. Clair Ave.

HE 5670

KLUG ELECTRIC SUPPLY CO.

9209 HOUGH AVENUE — CE 4226

Imamo opremo za vsakovrstno razsvetljavo—razne druge predmete in potrebščine.

Popravljamo radio aparate in električne predmete

ELECTRIC SEWER CLEANING

SPECIALTY SERVICE & MASTER PLUMBER

11613 CORLETT AVE. — Tel. WA 7450 - WA 6509

Vsakovrstna monerska dela po zmerni ceni.

CASE SOHIO SERVICE

PRODAJAMO GASOLIN, OLJE IN AVTNE POTREBŠČINE

Popravljamo avte in jih namažemo, da gladko tečejo.

6501 DENISON AVE. — ME 9813

SAMO PRVOVRSTNO DELO PO ZMERNIH CENAH

YORK HEATING CO.

6110 DENISON AVE. — WO 4315 - ME 7492

FORNEZI NA PREMOG IN PLIN — ZIMSKO PREZRAČENJE

Inštaliramo, čistimo in popravimo forneze vseh izdelkov.

Izurjeni mehaniki.

Licencirani in pod bandom.

GRETA BUTTERFASS

5005 EUCLID AVE., EUCLID WINDSOR POSLOPJE

soba 302 — Tel. EXpress 0250

Ohranite si vaše zdravje—pomagajte si k zdravju potom znastvene masaže kombinirane s soparno kopeljo v kabinetu, električnim blanketom, itd. Imamo licenco od državnega medicinskega odbora.

ED MANDLEY

CVETLICE IN OKRASKI

9118 LORAIN AVE.—Tel.: ME1rose 2640 - zvečer: AT1antic 0306

V naši cvetličarni si lahko naročite vsakovrstno cvetje za svatbe, zabave, veselice, itd. ter vence kot tudi razne predmete za okraske.

A. ROBINSON

ZLATAR - URAR

251 THE ARCADE — CLEVELAND

Glavne vzmeti popravimo ko počakate (razen Chronographs) za \$1.95 — Eno-letna garancija pri popravilih na urah.

Ed. Zisk's Clarebird Ignition Service

3680 E. 116th St. — Tel.: WA 9755 - ob večerih SK 7935

Prodajamo Sinclair gasolin, popravljamo motorje in izvršimo splošna avtna popravila. Imamo vlačilce in nudimo 24-urno poslugo.

NOBLE CLEANERS

ČIŠTILNICA OBLEK

Pridemo iskati in nazaj pripeljemo.

Delo prvovrstno in po zmerni ceni.

4800 DENISON AVE. — OLYmpic 0435

LAD HAJEK HOME BAKERY

DOMAČA PEKARIJA

VSAKOVRSNO PECIVO, KRUH, TORTE, ITD.

3814 EAST 116th STREET — MI 6391

POMPILI-DeROSE TRUCKING, Inc.

"CERTIFIED HAULERS," P.U.C.O. 7009-1

12411 MARSTON AVE. — Tel.: SKYline 1551

Prevažamo kamenje, žlindro, opeko, pesek, vrhno zemljo, itd.

Na uro ali po kontraktu.

H. & H. GRINDING CO.

2129 EAST 2nd ST., vogal HIGH AVE.

Tel.: CHerry 2394

Prodajamo vsakovrstne nože in potrebščine za brivce.

Vse je prvovrstne kakovosti.